

BAŞBAKANLIK
AFET ve ACİL DURUM YÖNETİMİ
BAŞKANLIĞI

ULUSAL DEPREM STRATEJİSİ
ve EYLEM PLANI
(UDSEP-2023)

2012 Yılı Faaliyet Raporu

Mart, 2013

İletişim:

Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı (UDSEP-2023)

UDSEP Sekreteryası

Başbakanlık

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

Deprem Daire Başkanlığı

Kızılırmak Mah. Ufuk Üniversitesi Cad. Nu: 12 Çukurambar / Söğütözü /

Çankaya / Ankara

Tel: +90 312 258 23 23 (1202/1208) | Faks: +90 312 287 36 45

E posta: udsep@afad.gov.tr

GENEL BİLGİLER

GİRİŞ

Bu rapor Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı (UDSEP-2023) 2012 yılı faaliyetlerini içermektedir. 18 Ağustos 2011 tarih ve 28029 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren UDSEP-2023’ün gerçekleştirilmesinden 13 Kurum ve Kuruluş sorumludur. Eylemlerin gerçekleştirilmesinde her Kurum ve Kuruluş kendi iç dinamikleri ile çalışmalarını koordine etmektedir. Sorumlu Kuruluşlar için eylemlerin gerçekleştirilmesinde en önemli hususlardan birisi, eylemi gerçekleştirecekleri paydaşlarını belirlemeleridir.

AFAD Başkanlığı tarafından UDSEP-2023’ün etkin bir şekilde koordinasyonu için çeşitli çalışmalar yürütülmüştür. Belgenin yayınlanmasından hemen sonra AFAD Başkanlığı ve Deprem Danışma Kurulu tarafından Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Kurulu (UDSEP-İDK) oluşturulmuş, çalışma usul ve esasları Başbakan Yardımcısı Sn. Beşir ATALAY’ın onayıyla yürürlüğe girmiştir. UDSEP-İDK dışında Sorumlu Kuruluşlar, Afet ve Acil Durum Koordinasyon Kurulu ve Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yüksek Kurulu da UDSEP-2023’ün izleme ve değerlendirmesinin temel paydaşlarını oluşturmaktadır.

Bu rapor UDSEP-2023 belgesinde yer alan 87 eylemi uygulamaktan sorumlu 13 Sorumlu Kuruluş’un 2012 yılında yapmış olduğu faaliyetleri özetleyen ve 1 yıllık süreçte gelinen noktanın genel hatlarını çizen bir dokümandır. Burada 2012 yılının gerek 1nci altı aylık, gerekse de 2nci altı aylık dönemler ele alındığından 2012 yılı 2nci altı aylık döneme ait bir rapor AFAD tarafından hazırlanmamıştır. Raporlama yöntemi olarak Sorumlu Kuruluşların göndermiş oldukları İzleme ve Değerlendirme Formlarına sadık kalınmıştır. Çok detay bilgiler içeren raporlar için özetleme yoluna gidilmiştir.

UDSEP-2023 3 Eksen, 7 Hedef, 29 Strateji ve 87 Eylem’den oluşmaktadır. Raporlama sırasında her bir eksen altında ortaya çıkacak faaliyetlere ve beklenen çıktılara göre ana başlıklar belirlenmiş ve bunlar altında eylemlerle ilgili 2012 yılına ait bilgilendirmeler yapılmıştır.

Rapor içinde ayrıca AFAD tarafından 2012 yılında gerçekleştirilmiş olan tanıtım ve farkındalık çalışmaları ile UDSEP-2023’ün sunulduğu etkinlikler hakkında da bilgilendirmeler verilmiştir.

2012 YILINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

2012 yılında genel olarak UDSEP-2023 belgesi ile ilgili düzenlemeler, belgenin Türkiye içinde dağıtımı, İngilizce kitap basımı ve UDSEP-2023’ün illerde tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

2012 yılında UDSEP-2023 kitapçığı ülke genelinde tüm Valilikler, Kaymakamlıklar, Bakanlıklar, Üniversiteler ve İl ve İlçe Belediyelerine dağıtılmıştır. 2012 yılında UDSEP-2023 belgesi Deprem Danışma Kurulu üyesi ve Çankaya Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Polat GÜLKAN’ın katkılarıyla İngilizceye çevrilerek ülkemizde yerleşik yabancı misyon şeflikleri ile uluslararası ve bölgesel kuruluşlara dağıtılmıştır.

Tablo 1. UDSEP-2023 ana eksenler ve raporlamada kullanılan alt başlık grupları.

DEPREMLERİ ÖĞRENMEK	Deprem Gözlem Ağları ve Deprem Bilgi Bankası
	Deprem Araştırmaları
	Erken Uyarı ve Ön Hasar Tahmin Çalışmaları
	Kamuoyunu Bilgilendirme ve Etik
	Tsunami Çalışmaları
	Deprem Tehlikesini ve Risklerini Belirleme Çalışmaları
DEPREM GÜVENLİ YAPILAŞMA ve YERLEŞME	Planlama, Çevre ve Şehircilik Çalışmaları
	Kritik Yapıların Deprem Güvenliğine Yönelik Çalışmalar
	Deprem Yönetmeliği, Deprem Dayanıklı Bina Tasarımı, Malzeme ve Standartlara Yönelik Çalışmalar
	Deprem Mühendisliği Araştırmalarında Kapasite Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar
	Ulaşım-Altyapı Sistemlerinin Deprem Güvenliğine Yönelik Çalışmalar
	Deprem Güvenli Yapılaşma Konusunda Eğitim ve Farkındalık Tarihi ve Kültürel Mirasın Depremden Korunmasına Yönelik Çalışmalar
DEPREMLERİN ETKİLERİYLE BAŞ EDEBİLMEK	Depremlere ve Diğer Afetlere Karşı Eğitim ve Farkındalık Yaratmaya Yönelik Çalışmalar
	Afet Gönüllülük Sistemiyle İlgili Çalışmalar
	Mevzuat Düzenlemeleri ve Toplum Tabanlı Afet Yönetim Sistemine Yönelik Çalışmalar
	Sigorta Kültürünün Yaygınlaştırılması ve Yeni Finansman Yöntemleri Bulunmasına Yönelik Çalışmalar
	Depremlere ve Diğer Afetlere Zamanında, Hızlı ve Etkin Müdahale Edilebilmesinin Sağlanmasına Yönelik Çalışmalar

2012 yılında Başkanlığımız birçok il’de UDSEP-2023 tanıtım faaliyeti gerçekleştirmiş olup, bu iller; Afyonkarahisar, Uşak, Diyarbakır, Hatay, Trabzon, Antalya ve Tokat (Kelkit Havzası Kalkınma Birliği Etkinliği) şeklindedir.

Ayrıca UDSEP-2023 birçok ulusal ve uluslararası etkinlikte sunulmuş, yerel ve uluslararası basın kuruluşlarına mülakatlar verilmiştir.

2012 yılı Aralık ayında UDSEP-2023 izleme ve Değerlendirme Kurulu toplantısı gerçekleştirilmiş olup, burada eylem planındaki gelişmeler ele alınmıştır. UDSEP-İDK toplantı tutanağı EK-1’de verilmektedir.

TEMEL BİLEŞENLERE (EKSENLER) GÖRE MEVCUT DURUM

A-DEPREMLERİ ÖĞRENMEK

A.1. Deprem Gözlem Ağları ve Deprem Bilgi Bankası

Ülkemizde deprem gözlem ağlarının güçlendirilmesi ve etkin bir şekilde yürütülmesine yönelik çalışmalar UDSEP-2023’de A.1.1.4. - A.1.1.5. - A.1.2.1. - A.1.2.2. - A.1.3.1.- ve A.1.3.2. eylemlerinde ele alınmıştır.

Depremlerin çok disiplinli ve sistematik araştırmalarla izlenmelerine yönelik Türkiye ve Federal Almanya arasında “Derin Kuyu Sismik Ağı-GONAF Projesi” başlatılmıştır. 2012 yılında 1 istasyon kurulmuş, 2013 yılında bu proje kapsamında toplam 4 (Dört) istasyonunun çalışır halde işletilmesi planlanmaktadır.

Ülkemizde deprem gözlem ağları başta AFAD ve Kandilli Rasathanesi, Deprem Araştırma Enstitüsü (KRDAE) olmak üzere bazı üniversitelerimizce de işletilmektedir. Bu konuda AFAD tarafından ülke genelinde ve/veya yerel ölçekte kuvvetli yer hareketi ve zayıf yer hareketi istasyonlarını işleten ilgili tüm kurum ve kuruluşlara resmi yazı gönderilmiş ve kurumların kendi envanterinde bulunan gözlem istasyonlarına ait detaylı güncel bilgiler toplanarak derlenmiştir. Önümüzdeki dönemde bu çalışmaların ışığında gerekli analizler yapılacaktır. Ayrıca önümüzdeki süreçte ulusal veya yerel ölçekte zayıf ve kuvvetli gözlem ağları işleten kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon sağlanarak ortak işletim ve paylaşım esasları belirlenmesine yönelik çalışmalar da gerçekleştirilecektir.

Ülkemizde deprem verilerinin tek bir merkezden son kullanıcıların yararına sunulmasını sağlamak amacıyla AFAD tarafından “Türkiye Deprem Veri Merkezi” projesi başlatılarak 2012 yılında gerekli donanımların alınmasıyla çalışmalara başlanılmıştır. Bu konuda 2013 yılında merkeze veri sağlayacak kurum ve kuruluşlar ile protokoller düzenlenerek verilerin merkeze aktarılmasına başlanması ve web sayfası altyapısının geliştirilmesi planlanmaktadır. Ayrıca deprem konusunda bilgi, veri ve raporların derlenmesine yönelik çalışmalar Ulusal Deprem Araştırma Programı (UDAP) tarafından desteklenen “Türkiye Afet Bilgi Bankası” projesi ile gerçekleştirilecektir.

A.2. Deprem Araştırmaları

Deprem araştırmaları başlığı altında yürütülen çalışmalar UDSEP-2023’de A.1.1.1. - A.1.1.2. - A.1.1.3. eylemlerinde ele alınmıştır.

UDSEP-2023 eylemlerinin gerçekleşmesine katkı sağlamak ve ülkemizde deprem araştırmalarını desteklemek amacıyla 2012 yılında Ulusal Deprem Araştırma Programı (UDAP) kurulmuştur. Türkiye’de jeofizik ve sismoloji konularıyla ilgili veri üreten veya son kullanıcı olan kurumların temsilcilerinden oluşan Türkiye Ulusal Sismoloji ve Arz İçi Komisyonu (TUSAK) Koordinasyon ve Danışma Kurulu ile AFAD Deprem Danışma Kurulunun aktif katılımıyla ülkemiz için araştırılması öncelikli konular belirlenmeye başlanmıştır. AFAD tarafından 2012 yılında UDAP programı fiilen başlatılarak bu kurulların yönlendirmesiyle belirlenen konularda Çağrılı ve Gündümlü Proje tekliflerine çıkılmaya başlanmıştır. 2012 yılında önerilen 15 Çağrılı Proje önerisinden 5’i, 6 Gündümlü Proje önerisinden de 1’i kabul edilerek desteklenmeye başlanmıştır. Ülkemizde gerek akademik camiada, gerekse de

araştırma çalışmaları yapan kurum ve kuruluşlarca UDAP programına gösterilen ilgi, bu programın mevcut bütçesiyle daha geniş kitlelere destek veremeyeceği gerçeğini de ortaya koymaktadır. Bu nedenle 2013 yılında UDAP bütçesinin artırılması yönünde çaba gösterilecektir. Bu başlık altında A.1.1.1. eylemi gerçekleşmiş olup, çalışmaları sürekli olarak devam edecektir.

Ülkemizde depremlerin daha iyi araştırılması ve gözlenmesine yönelik olarak yerkabuğunun fiziksel özelliklerinin hassas ve doğru bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir. AFAD, Türkiye'nin bir ve üç boyutlu kabuk yapısının belirlenmesi amacıyla TÜBİTAK-MAM ile birlikte çalışmalara başlamış, ilk değerlendirme toplantılarındaki çalışma ile bu ihtiyacın TR-DİZİN adıyla oluşturulabilecek çok katımlı bir projeyle çözülebileceği ortak fikri doğmuş ve bu yönde bir organizasyona gidilmeye başlanmıştır. Bu çalışmalarla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmesi öngörülen uzun soluklu "Yer kabuğunun yapısı ve jeodinamik evrimlerinin anlaşılması yönündeki çalışmalara devam edilecektir" eylemi eşgüdüm halinde gerçekleştirilecektir.

Diri fay parametrelerini elde etmeye yönelik jeodezik yöntemlere ilişkin olarak HGK tarafından işletilen Türkiye Ulusal Sabit GNSS İstasyonları Ağı (TUSAGA) ile TUSAGA-Aktif ağları, 365 gün 24 saat faaliyetlerini sürdürmektedir. Ayrıca 2012 yılı içerisinde, hepsi Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde olmak üzere, 44 adet Türkiye Ulusal Temel GPS Ağı (TUTGA) noktasında GPS ölçümü yapılmıştır.

Yerkabuğunun yapısı ve jeodinamik evriminin anlaşılması yönündeki çalışmalara MTA tarafından devam edilmektedir. 2003 yılında başlatılan 1/25.000 ölçekli jeoloji haritalarının güncellenmesi projesi kapsamında ülkenin değişik kesimlerinde jeodinamik evrimi ve metalojenez konularında ulusal ve uluslararası çok sayıda proje yürütülmüş ve toplam 161.500 km²'lik alanda jeolojik etüt gerçekleştirilmiştir. 2006-2010 yıllarında TÜBİTAK desteğinde Ankara ve Cumhuriyet Üniversitelerinin katılımıyla Kuzeybatı Anadolu'da kabuk yapısı araştırılmıştır.

Büyük fay sistemlerinin güncel kayma hızlarının belirlenmesi ve gerilim dağılımının bölgesel ölçeklerde modellenmesi" başlıklı iş paketine ilişkin olarak Maden Tetkik ve Arama (MTA) Genel Müdürlüğü ile Harita Genel Komutanlığı arasında işbirliği protokolü hazırlanmıştır.

A.3. Erken Uyarı ve Ön Hasar Tahmin Çalışmaları

Erken uyarı ve ön hasar tahmin başlığı altında yürütülen çalışmalar UDSEP-2023'de A.1.4.1. - A.1.4.2. ve A.1.4.3. eylemlerinde ele alınmıştır.

Deprem Erken Uyarı ve Ön Hasar Tahmin Çalışmaları konusunda AFAD Deprem Dairesi'nin "Deprem Erken Uyarı ve Ön Hasar Tahmin Sistemi" başlıklı Kalkınma Programı Projesi bulunmaktadır. Bu kapsamda çalışmalara başlanmak üzere Hatay İli İskenderun Belediyesi pilot bölge olarak seçilmiş, kurulacak istasyonlar için yer seçim çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Söz konusu pilot çalışmanın gerçekleşmesi sonrasında kurulacak sistem ülke geneline yayılacak, ayrıca İl AFAD Müdürlüklerinin de bu sistemleri kullanmaları sağlanacaktır.

A.4. Kamuoyunu Bilgilendirme ve Etik

Depremler konusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi, çok disiplinli deprem araştırmaları ve deprem kestiriminde etik kuralları ile ilgili konular UDSEP-2023’de A.1.5.1. - A.1.5.2. - A.1.6.1. ve A.1.6.2. eylemlerinde ele alınmıştır.

Bu başlık deprem sonrası kamuoyunun sağlıklı bir şekilde yönlendirilmesi ve bilgilendirilmesine yönelik konular ve bu bilgilendirilmeye katkı sağlayacak çok disiplinli çalışmalar olmak üzere iki farklı biçimde değerlendirilecektir.

Depremlerden sonra bir bölgede depremin neden olduğu yer bilimsel ve yapısal sonuçların belirlenmesinde çok disiplinli çalışmalar önem taşımaktadır. Bu konuda geçmişte TUBİTAK-MAM ile Mülga Afet İşleri Genel Müdürlüğünün ortaklaşa yürütmüş olduğu Deprem Araştırmaları Projesinin (DEPAR) yeniden oluşturulmasına yönelik çalışmalara TUBİTAK-MAM ile AFAD arasında başlanılmış olup, 2013 yılında DEPAR’ın yapısı, çalışma grupları ve uygulama esasları tamamlanarak ilk deprem olayında faaliyete hazır hale getirilmesi planlanmaktadır.

Bu başlık altında değerlendirilecek bir diğer konu da afetlerden önce ve sonrasında yaşanan bilgi kirliliğinin önlenmesi, medya kuruluşlarının afetlerle ilgili olarak bilinç seviyesinin arttırılması üzerinedir. Bu konuyla ilgili olarak Deprem Danışma Kurulu 2012 yılında ‘‘Deprem Kestiriminde Etik Kurallar’’ belgesini yayınlamış, bu belge Yüksek ğretim Kurulu ile paylaşılarak üniversitelerin konuyla ilgili bilgilendirilmesi istenilmiştir. Medyanın afetlerde daha etkin bir rol alması ve kamuoyuna doğru ve güvenilir bilgilerin verilmesi konusunda 2013 yılında çalışmalara hızlı bir şekilde başlanması planlanmakta olup, 2012 yılında AFAD tarafından medya için bir kılavuz çalışması başlatılmıştır.

A.5. Tsunami alışmaları

Tsunami ile ilgili alışmalar UDSEP-2023’de A.1.7.1. - A.1.7.2. - A.1.7.3. ve A.1.7.4. eylemlerinde ele alınmıştır.

Ülkemizde tsunami konusunda yapılan çalışmalar ağırlıklı olarak AFAD, Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü (KRDAE), Harita Genel Komutanlığı (HGK), Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü ve Ortadoğu Teknik niversiteleri ile diğer paydaşların katılımlarıyla yürütülmektedir.

Tsunami risk modelleri ve kayıp senaryolarıyla ilgili olarak KRDAE bu çalışmalara temel oluşturacak tsunami tehlike ve önemli bölgelerde su basman haritalarını önümüzdeki yıl içinde üretecektir.

KRDAE, 1 Temmuz 2012 tarihi itibarı ile Kuzey-Doğu Atlantik, Akdeniz ve Bağlantılı Denizler (NEAM) için Tsunami Erken Uyarı ve Zararları Hafifletme Sistemi Hkmetler Arası Eşgüdüm Grubu (ICG/NEAMTWS) alışmaları kapsamında Doğu Akdeniz, Ege ve Karadeniz bölgelerini içeren faaliyet alanında bölgesel nitelikli ‘‘Aday Tsunami Gözlem Sağlayıcı’’ olarak görev yapmaya başlamıştır. Sismik Aę iyileştirmelerine devam edilmiş, Harita Genel Komutanlığı tarafından işletilen deniz seviyesi gözlem istasyonlarından 6 tanesinin KRDAE’ye eř zamanlı

veri aktarımı sağlanmış olup, 4 ayrı mareograf için de veri aktarımı için çalışmalara başlanmıştır.

Türkiye Ulusal Deniz Seviyesi İzleme Sistemi (TUDES) kapsamında Harita Genel Komutanlığı tarafından işletilen tüm istasyonlar (2'si KKTC'de olmak üzere toplam 20 adet istasyon) 2012 yılı itibarıyla faal olup, Ankara'daki veri merkezine veriler günlük olarak aktarılmaktadır. Diğer yandan Dışişleri Bakanlığı koordinesinde Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü (KRDAE) tarafından yürütülen Bölgesel Tsunami İzleme çalışmalarına HGK'lığı tarafından TUDES mareograf istasyonlarının verileri ile destek verilmektedir. Bu kapsamda söz konusu istasyonlara uydu tabanlı veri aktarım sistemi kurularak deniz seviyesi örnekleme aralığı 30 saniyeye düşürülmüştür. Söz konusu veriler KRDAE'de kurulu bulunan Bölgesel Tsunami İzleme Merkezi (BTİM) tarafından 7 gün 24 saat süreyle izlenerek büyük bir deprem ardında gelişmesi olası bir tsunami durumunda tsunaminin doğrulanması ve tsunami uyarı mesajlarının güncellenmesinde kullanılmaktadır.

AFAD tsunami konusunda erken uyarı yapılması ve illerin kapasitelerinin arttırılmasına yönelik olarak 2012 yılında çalışmalara başlamıştır. Özellikle kıyı şeridinde yer alan yerleşim yerlerinde uygulanmak üzere "İl Tsunami Risk Azaltma Plan Taslağı" AFAD tarafından hazırlanmış olup, önümüzdeki günlerde yine AFAD'ın yapacağı risk azaltma planları çalışmasına göre bu planların nihai hale getirilmesi işleri tamamlanacak ve uygulanmasına yönelik mevzuat çalışmaları başlatılacaktır. 2012 yılında ayrıca NEAMVAWE-12 kapsamında yapılan iletişim testine ilaveten AFAD tarafından Antalya ve Afyon il unsurlarını da içine alan bir "Masabaşı Tatbikatı" gerçekleştirilmiştir. Bu tatbikat, özellikle katılan illerin tsunami konusunda bilgilendirilmesi ve farkındalığının oluşması anlamında oldukça faydalı olmuştur. 2013 yılı ve sonrasında da bu tür tatbikatlara devam edilmesi planlanmaktadır. Tsunami eğitim ve farkındalık malzemelerine yönelik olarak Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Cevdet Yalçın ile eşgüdüm içinde çalışmalara başlanmış olup, 2013 yılı içinde bazı materyallerin hazırlanarak yerelde dağıtımının yapılması planlanmaktadır.

A.6. Deprem Tehlikesini ve Risklerini Belirleme Çalışmaları

Ülkemizde deprem konusunda yapılması gereken en önemli çalışmalar arasında yer alan deprem tehlikesi ve riskinin belirlenmesine yönelik çalışmalar A.2 Hedefi altında yer alan tüm strateji ve eylemleri içermektedir.

Öncelikle deprem tehlikesinin belirlenmesinde kullanılan verilerin ülke genelinde hazırlanması çalışmaları kapsamında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü 2012 yılında Türkiye Diri Fay Haritası ve Veri Tabanını yayınlamıştır. Sismotektonik Haritaların hazırlanması ile ilgili çalışmalar da MTA koordinasyonunda devam etmektedir. MTA aynı zamanda paleosismoloji ve sıvılaşma konularında çalışmaları da koordine etmektedir. Paleosismoloji konusunda MTA Simav Fayında çalışmalarına başlamış ve 2012 yılında arazi çalışmasını tamamlamıştır. İlgili kuruluşların Güney Marmara Bölgesinde alt projeler hazırlaması ve bu projelerin UDAP'a önerilmesi aşamasındaki koordinasyon Sorumlu Kurum tarafından sağlanmıştır. Sıvılaşma konulu çalışmalar için ise MTA tarafında 2013 yılından itibaren başlamak üzere Doğu ve Güney Doğu Marmara bölgesinde yürütülecek faaliyetler programlanmıştır. Bu konuda Sorumlu Kuruluş olan MTA paydaşlarıyla görüşmeler yürütmekte olup, üniversitelerden projeye katılım sağlanmaktadır.

Deprem tehlike analizlerinin önemli girdilerinden birisini oluşturan deprem katalogları ile ilgili konular A.1.2.3. eylemi ile AFAD Deprem Daire Başkanlığı koordinesinde yürütülmektedir. Aletsel dönem depremleriyle ilgili çalışma kapsamında 2012 yılı içerisinde $M > 6.0$ ve $M > 5.0$ depremlerle ilgi hazırlama çalışması tamamlanmış, Moment Tensor Kataloğu için depremler seçilmiştir. Bu çalışma aynı zamanda MTA tarafından yürütülmekte olan “Türkiye Sismotektonik Haritasının Hazırlanması” çalışmasının bir iş paketi ile koordineli olarak yürütülmektedir. AFAD Deprem Dairesi bünyesinde mevcut tarihsel deprem kataloglarının gözden geçirilerek derlenmesi çalışmalarına 1 Temmuz 2012 tarihinde başlanmış olup. Üst Prehistorik -MS 1000 yılları arasındaki dönemi kapsayan depremlerin derlenmesi yapılmış bulunmaktadır.

Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası güncelleme çalışmaları UDAP kapsamında değerlendirilecektir. Bölgesel ölçekte deprem tehlike haritaları ile ilgili çalışma da bunu takiben başlayacaktır. Depremin neden olabileceği ikincil risklerin analizi, değerlendirilmesi ve azaltılması konularında ise AFAD Başkanlığı eşgüdümünde bir çalışma grubu teşkil edilmiş, ilk çalışmalar başlatılmıştır. Önümüzdeki dönemde de AFAD Başkanlığı mevcut projeleri ile bu çalışmaları sürdürecektir.

Yerel ölçekte deprem tehlikelerinin azaltılmasına yönelik illerde yapılması gereken en önemli çalışmalardan birisi risk azaltma strateji veya sakınım planlarının hazırlanarak uygulanması ile ilgilidir. UDSEP-2023 kapsamında iki farklı eksen de 4 farklı eylem ile ifade bulan bu çalışmalara yönelik olarak AFAD “Deprem Risk Azaltma Planı Taslağı” hazırlanmış olup önümüzdeki süreçte bu taslağın tüm afetleri kapsayan zarar azaltma planlarıyla entegrasyonuna başlanacaktır.

Deprem senaryoları ve kayıp tahminleriyle ilgili olarak AFAD bünyesinde il bazında deprem senaryolarının hazırlanması çalışmalarına başlanmıştır. Bu çalışma ileri dönemlerde gerek müdahale planlarının uygulanmasına, gerekse de risk azaltma çalışmaları ve planlarının hazırlanmasına önemli katkı sağlayacaktır.

İllerin mikrobölgeleme çalışmalarına katkı vermek amacıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) tarafından Plana Esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt ve Mikrobölgeleme Raporları'nın günümüz şartlarına uygun hale getirilmesi ve bugüne kadar yayımlanmış genelgelerin tek bir genelge altında toplanması amacıyla çalışmalara başlanmıştır. Bakanlık bu konuda illere teknik destek vermeye devam etmektedir.

B-DEPREM GÜVENLİ YAPILAŞMA ve YERLEŞME

B.1. Planlama, Çevre ve Şehircilik Çalışmaları

Bu başlık altında UDSEP-2023 bünyesinde yer alan B.1.1.1 ve B.1.1.2. eylemleri değerlendirilmiştir.

Kalkınma ajanslarının bölgelerinde deprem riskinin azaltılması çalışmalarına destek vermeleri büyük önem taşımaktadır. Bu konuda Kalkınma Bakanlığı tüm Ajanslar ile eşgüdüm içinde gelecek dönem için bölge planları içeriğine deprem risklerinin azaltılması ile ilgili konuları koymayı planlamaktadır.

Bu kapsamda bir diğer önemli başlık olan *“İl Özel İdareleri, il gelişme ile çevre düzeni planlarının hazırlanması öncesinde ilin tehlike ve risklerini belirleyerek, risk azaltma strateji planlarını geliştirecek ve bu planlarla çevre ve gelişme planlarının uyumunu sağlayacaklardır”* eylemi ile ilgili olarak birçok ilin tehlike ve risklerini belirlemeye yönelik çalışmalarını başlatmadığı, bunun yerine il ölçeğinde deprem stratejileri hazırladıkları tespit edilmiştir. 2012 yılı başından itibaren yaşanan bazı sorunlar ve talepler üzerine eylemin gerçekleştirilmesinden sorumlu kuruluşun AFAD olması, Aralık ayında gerçekleştirilen İzleme ve Değerlendirme Kurulu (İDK) toplantısında benimsenmiştir. 2013 yılında itibaren faaliyetlerin koordinasyonu ve gerçekleştirilmesi AFAD sorumluluğunda olacaktır. İllerin vermiş olduğu bilgiler ışığında eylemin gerçekleştirilmesinde teknik eleman ve ekonomik kaynak yetersizlikleri vurgulanmıştır. Ayrıca İDK, AFAD’ın iller için bu eylem kapsamında nelerin yapılacağına yer aldığı bir kılavuz hazırlamasını tavsiye etmiş olup, 2013 yılı içinde bu çalışmanın gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

B.2. Kritik Yapıların Deprem Güvenliğine Yönelik Çalışmalar

Bu başlık altında B.1.2.1. - B.1.2.2. - B.1.2.3. - B.1.2.4. ve B.1.2.5. eylemleri ele alınmıştır.

Kritik yapılar olarak tanımlanan okul ve hastaneler başta olmak üzere ülkemizde tüm binaların envanterinin çıkartılması ve deprem riskinin belirlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda ÇŞB, 2012 yılı içinde 2000 kamu binasının envanter çıkartma işini tamamlamıştır. Bakanlık bu bilgilerin bir Bilgi Sistemi mantığında derlenmesi ve depolanması çalışmalarına da devam etmekte olup yazılım çalışmalarının tamamlanması ve sistemin altyapısının oluşturulmasını takiben ülke genelinde envanter verilerinin toplanması için belirli bir standart çerçevesinde illerin devreye sokulması planlanmaktadır. Binaların hasar görülebilirliklerinin belirlenmesine ve risk gruplaması tanımlamalarının gerçekleştirilmesine yönelik ise AFAD koordinasyonunda ilgili kuruluşların katılımıyla çalışmalara başlanmıştır.

Okulların depreme karşı güçlendirilmesi kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı, 2012 yılının ilk altı aylık diliminde okulların deprem tahkiki ve güçlendirilme inşaatı işlerinin yapımında kullanılmak üzere 17.118.000,00TL bütçe ayırmış olup, ikinci altı aylık dilimde de 36.481.928,00TL ödeneği illere tahsis etmiştir. Benzer şekilde Sağlık Bakanlığı da hastanelerin depreme karşı güçlendirilmesi çalışmalarına devam etmekte olup 2012 yılına ait verileri Tablo 2.’de verilmektedir.

Tablo 2. Sağlık Bakanlığı tarafından 2012 yılında hastanelerin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar.

TÜRKİYE GENELİ	BLOK	m ² (1000)	ORAN %
A) 2012 Haziran ayı itibarıyla depreme dayanaklı yapılar	1.475	4.833	40
A.1) Deprem incelemesi yapılarak güçlendirilmiş yapılar	245	670	5
A.2) Deprem incelemesi sonunda güçlendirilmesine gerek bulunmayan yapılar	15	45	0
A.3) 2007 Deprem Yönetmeliğine Uygun İnşa edilmiş (Deprem incelemesine gerek duyulmayan) Yapılar	1.215	4.118	35
B) 2012 Haziran ayı itibarıyla depreme dayanaklı hale getirilmesi gereken yapılar	2.818	7.074	60
B.1) Güçlendirilerek 2007 Deprem Yönetmeliğine uygun ve nitelikli hale getirilecek yapılar	1002	2.844	24
B.2) Güçlendirilmesi uygun olmayan ve yenilenmesi gereken yapılar	1.816	4230	36
TOPLAM	4.293	11.907	100

Sağlık Bakanlığı, 2015 yılı sonuna kadar “Sağlıkta Dönüşüm Projesi” kapsamında tüm hastanelerin planlanan hastane sayısına, kalitesine ve depreme dayanıklı hastanelere ulaşmasını hedeflemekte olup, bu amaçla oluşturduğu *Sağlık Yapıları Yıkım Komisyonunca* 2007 Deprem Yönetmeliği ve Bakanlık standartlarına haiz olmayan sağlık yapıları değerlendirilerek gerekli yıkım talimatlarının verildiği ve komisyonun çalışmalarına devam ettiği bildirilmiştir.

B.3. Deprem Yönetmeliği, Deprem Dayanıklı Bina Tasarımı, Malzeme ve Standartlara Yönelik Çalışmalar

Bu başlık altında UDSEP-2023’de yer alan B.1.3.1. ve B.1.5.1. eylemleri değerlendirilmiştir.

Depreme dayanıklı bina tasarımına ve yapımına ilişkin önceliklerin belirlenmesi ve konuyla ilgili projelerin geliştirilmesinin teşvik edilmesine yönelik çalışmalar, AFAD tarafından başlatılan UDAP kapsamında yapılacak projelerle gerçekleştirilmeye çalışılacaktır.

“Deprem yönetmeliğini güncelleştirip geliştirmek üzere kurulacak komisyonun çalışmaları sürekli kılınacaktır” eylemi ile ilgili olarak AFAD bir yönetmelik hazırlama komisyonu kurmuş, 09-10 Kasım 2012 tarihlerinde komisyon ilk toplantısını yaparak çalışmalarını başlatmıştır. 2013 yılında da bu komisyon marifetiyle ilgili yönetmelik çalışmalarının tamamlanması düşünülmektedir. Bu komisyon, doğabilecek yeni ihtiyaçlara göre çalışmalar da gerçekleştirmek üzere, *sürekli çalışacak bir yapıda* planlanmıştır.

B.4. Deprem Mühendisliği Araştırmalarında Kapasite Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar

Bu başlık altında UDSEP-2023’de yer alan B.1.4.1. ve B.1.4.2. eylemleri değerlendirilmiştir.

Mevcut deprem mühendisliği laboratuvarlarının daha etkin ve herkese açık bir şekilde hizmet verebilmesi için çalışmalar AFAD koordinasyonunda 2013 yılında başlatılacak olup, bu konuyla ilgili faaliyetlerin akademik camia ile yakın işbirliğinde yürütülmesi planlanmaktadır.

B.5. Ulaşım-Altyapı Sistemlerinin Deprem Güvenliğine Yönelik Çalışmalar

Bu başlık altında UDSEP-2023’de yer alan B.1.6.1. - B.1.6.2. - B.1.6.3. ve B.1.6.4. eylemleri değerlendirilmiştir.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı sorumluluğunda olan B.1.6.1.Eylemi için 2012 yılı sonunda Kamu Kurum ve Kuruluşlar ile Üniversitelerden oluşan bir Koordinasyon Kurulu oluşturulmuştur. Koordinasyon Kurulu 2013 yılından itibaren çalışmalarına devam edecektir. Komisyon altında 4 alt çalışma grubu kurulmuş olup bunlar; Araştırma-Geliştirme, Tasarım-Proje, Güçlendirme ve Mevzuat Geliştirme gruplarıdır. Kalkınma Bakanlığı, bu kurulun belirleyeceği önceliklere ilişkin önümüzdeki dönemde çalışmalara mevcut imkanlar ölçüsünde destek vermeye çalışacaktır.

Ulaştırma ve altyapı sistemlerinin güçlendirme çalışmaları Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından yerine getirilmektedir. Bu kapsamda 2013 yılı itibarıyla iki adet viyadük ve 5 adet köprüde deprem güçlendirme çalışmaları devam etmektedir. 2012 yılında O-1,O-2, O-3 ve O-4 otoyolları üzerinde yer alan 282 adet Büyük Sanat Yapısından (Viyadük, Köprü, Tünel) 214 adedinin depreme karşı güçlendirme işlemleri tamamlanmış olup 68 adet için 2013 yılında çalışmalara devam edilecektir. Ayrıca Boğaziçi ve Fatih Sultan Mehmet Köprülerinin Yapısal Takviye Müşavirlik Hizmetleri işi 2013 yılı başı itibarıyla devam etmektedir.

B.6. Deprem Güvenli Yapılaşma Konusunda Eğitim ve Farkındalık

Bu başlık altında UDSEP-2023’de yer alan B.1.7.1. - B.1.7.2. - B.1.7.3. - B.1.7.4 ve B.1.7.5. eylemleri değerlendirilmiştir.

Üniversitelerde daha nitelikli, verimli ve uygulamaya yönelik mühendislik ve mimarlık eğitimi verilmesinin sağlanmasına yönelik olarak Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı 2012 yılında Üniversiteler ve AFAD’ın katılımıyla bir çalıştay düzenlemiştir. Burada benimsene kararların uygulanmasına yönelik çalışmaları YÖK 2013 yılında başlatmayı planlamaktadır.

Yeni deprem yönetmeliği çalışmasının tamamlanması ardından bölgesel olarak deprem güvenli yapılaşmaya yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi planlanmaktadır.

Yetkin veya profesyonel mühendislik uygulamasının yaşama geçirilmesi konusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) ön incelemeler ve mevzuata yönelik çalışmalara devam etmektedir. İnşaat sektöründe çalışan işçi, kalfa ve ustaların eğitimi ve belgelendirilmesi çalışmaları geliştirilecektir. Sektörde belgesiz insanların çalıştırılmasının önlenmesi konusunda, 16.12.2010 tarih ve 27787 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik” kapsamında; inşaat ve tesisat işlerinde çalışacak ustaların yetki belgesi olarak kabul edilecek belgeler belirlenmiş olup, bunlara ilişkin eğitim ve belgelendirme çalışmaları ise Valiliklerce ilgili kurum ve kuruluşlar koordine edilerek yapılmaktadır. Bu kapsamda 01.07.2012-31.12.2012 tarihleri arasında 81 ilin Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri ile Belediyelerce düzenlenen ve YAMBİS sistemine aktarılan Geçici Ustalık Yetki Belgesi sayısı 21,597’dir.

Mesleki sorumluluk sigortasının yaygınlaştırılmasının sağlanmasıyla ilgili olarak 2012 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve sigorta sektörü temsilcileriyle Yapı Denetim Kanunu taslağı kapsamında, mesleki sorumluluk sigortalarına yönelik verilecek olan teminatlar ve kurulması öngörülen yapıya ilişkin toplantılar gerçekleştirilmiştir.

B.7. Tarihi ve Kültürel Mirasın Depremden Korunmasına Yönelik Çalışmalar

Bu başlık altında UDSEP-2023’de yer alan B.2.1.1. - B.2.1.2. - B.2.1.3. - B.2.1.4. ve B.2.1.5. eylemleri değerlendirilmiştir. Bu eylemlerin tümünün gerçekleşmesinden Kültür ve Turizm Bakanlığı sorumludur.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’ne bağlı tüm Rölöve ve Anıtlar Müdürlükleri, öncelik verilmesi istenilen işlerle ilgili envanter çalışmaları yapmaktadır. Rölöve ve Anıtlar Müdürlüklerince önerilen toplam 120 iş için değerlendirme yapılmış, ancak deprem bölgelerinde yer alan tarihi yapıların fazlalığı nedeni ile tespit çalışmaları çok uzun süreler gerektirdiğinden plan kapsamında öngörülen nitelikte envanter çalışması tamamlanamamıştır. Bakanlık, envanter çalışmalarının standartlarını belirlemeye yönelik faaliyetler yapmayı öngörmektedir.

Tarihi yapıların yapım teknikleri gereği, her bir yapının ayrı olarak ve özgün taşıyıcı sisteminin detaylı çalışmaları neticesinde, uzman kişilerce incelenmesi gerektiğinden uzun süreli ve detaylı çalışmaların gerektiği belirtilmektedir.

Tarihi yapıların onarım ve güçlendirme uygulamalarında uyulması gereken uluslararası kurallara uygun olarak yöntem, tasarım ve imalat esasları oluşturulmasına yönelik çalışmalara da Bakanlık tarafından başlanacaktır.

Depremden etkilenebilecek müzeler ve içerisindeki eserlerin korunmasına yönelik olarak 2012 ve 2013 yılı yatırım programı kapsamında yürütülen teşhir tanzim çalışmalarında eser vitrinleri ve depolarda bulunan raflarda sabitleme çalışmaları yapılarak tedbir alınmaya devam edilmektedir. Eser bazında depreme karşı önlemler İstanbul Restorasyon ve Konservasyon Merkez ve Bölge Laboratuvarı Müdürlüğü’nce yürütülmekte, yeni kurulan 9 adet Restorasyon ve Konservasyon Bölge Müdürlüğü ile çalışmalara devam edilmektedir. Önümüzdeki dönemde ise yabancı ülkelerde gerçekleştirilen benzer çalışmaların incelenerek ülkemiz için uygulanabilirliğinin araştırılacağı, 2013 yılı yatırım programı kapsamında “Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı Müzelerde Bulunan Eserlerin Depreme karşı Korunması” projesinin yer alması ve bu kapsamda ödenekler ölçüsünde öncelik sırasına göre işlemlere başlanması planlanmaktadır.

C-DEPREMLERİN ETKİLERİYLE BAŞ EDEBİLMEK

C.1. Depremlere ve Diğer Afetlere Karşı Eğitim ve Farkındalık Yaratmaya Yönelik Çalışmalar

Bu başlık altında UDSEP-2023'de yer alan C.1.1.1. - C.1.1.2. - C.1.2.1. - C.1.2.2. - C.1.2.3. - C.1.2.4. - C.1.2.5 ve C.1.3.1. eylemleri değerlendirilmiştir.

Afetlerle ilgili olarak dil birliğinin sağlanmasına yönelik olarak Ulusal Deprem Risk Yönetimi Terimler Sözlüğü hazırlanması çalışmalarının 2013 yılında tamamlanması hedeflenmektedir.

Mülki idare amirleri başta olmak üzere, yerel yöneticilerin hizmet içi eğitimlerine Afet ve Acil Durum Yönetimi dersleri konulmasıyla ilgili olarak mevcut durum tespiti İçişleri Bakanlığı ile eşgüdüm halinde belirlenmiştir. 2013 yılında AFAD Başkanlığı tarafından hazırlanacak eğitim programı, yerel yöneticilerin eğitimleri için kullanılmaya başlanacaktır.

Afet ve Acil Durumlar için kullanılacak eğitim materyallerinin düzenlenmesi konusunda AFAD Eğitim Merkezi 2013 yılında çalışmalarını hızlandırmış, değişik hedef kitleler için farklı eğitim materyali hazırlama çalışmalarına ağırlık vermiştir.

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), deprem ve afetlerle ilgili konuların yüksek öğrenim programında daha detaylı ele alınması ve uzman afet yönetici sayısının artırılması konusunda 2012 yılında bir çalıştay düzenlemiş olup, burada benimsenen konulara ilişkin 2013 yılında faaliyetlere devam edilecektir.

Eğitim müfredatına afetlerle ilişkin konuların ilave edilmesi ve özellikle de öğretmenlerin afet ve acil durum konularında eğitilmesiyle ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, çalışmalar yapılmaktadır. Öğrencilere değişik sınıf düzeylerinde, farklı dersler altında afetlerle ilgili bilgilendirme yapılması konusunda müfredatta düzenlemelere gidilmektedir. Öğretmenlerin eğitimi ile ilgili olarak, Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı ile Okul Tabanlı Afet Eğitimi Projesi kapsamında çalışmalar yapılmakta olup, il kontenjanlarına göre yarışmayla seçilen 15 formatör öğretmen 14-28 Ocak 2013 tarihlerinde Japonya'da eğitim almıştır. Eğitim yaygınlaştırılması sürecinde, formatör öğretmenlerce diğer öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerinde kullanılmak üzere 4 bölümden oluşan el kitabının 2 bölümü tamamlanmıştır. Kitabın 2013 yılında tamamlanarak uygulamaya alınmasıyla öğretmen eğitimlerinin öncelikle 10 pilot ilde 2013-2014 öğretim yılı başından itibaren başlatılması öngörülmüştür. Bakanlık önümüzdeki dönemde pilot ve çevre okullarda "Okul Afet ve Acil Durum Yönetim Planları"nın iyileştirilmesi ve geliştirilmesi, AFAD ile işbirliği içerisinde formatör öğretmenlerin tatbikat ağırlıklı eğitilmeleri, eğitici eğitimlerinde birliktelik sağlamak amacıyla eğitim programı ve sunum geliştirilmesi konularına ağırlık vermeyi planlamaktadır.

Depremlere ve diğer afetlere karşı farkındalığın artırılması konusunda bir diğer önemli uygulama da illerde deprem müzelerinin kurulması eylemiyle UDSEP-2023'de yer almaktadır. Özellikle tüm illerde müze kurulması yönünde algılanan bu eylem UDSEP-2023 İDK toplantısı gündeminde de ele alınmış ve başlığında yer alan "müzeler" ifadesi "müzeler ve/veya sergiler" olarak değiştirilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak Bursa ve Van gibi illerin müze çalışmalarına devam ettiği, Trabzon gibi bazı illerde ise sergi çalışmalarının gerçekleştirildiği

bilinmektedir. Birçok il ise kaynak ve personel yetersizlikleri nedeniyle çalışmalarına başlayamamıştır.

C.2. Afet Gönüllülük Sistemiyle İlgili Çalışmalar

Bu başlık altında UDSEP-2023’de yer alan C.1.4.1. - C.1.4.2. ve C.1.4.3. eylemleri değerlendirilmiştir. Gönüllülük sisteminin geliştirilmesiyle ilgili olarak AFAD 2013 yılında önemli çalışmalar gerçekleştirmeyi planlamaktadır.

Afet Gönüllülüğü ile ilgili olarak için mevcut yasaların taranması yapılmaya devam edilmekte olup, çıkarılacak yönetmelikle afet gönüllülüğü kavramı ve bunların iş tanımları konusundaki tekrarların ve/veya eksikliklerin giderilmesi planlanmaktadır. Yönetmelik çalışmalarında Kurum içi ve Kurum dışı toplantılar yapılması planlanmaktadır.

Afet gönüllülerine ilişkin çalışma usul ve esaslarını belirleyecek yönetmelik AFAD tarafından yazım aşamasına getirilmiştir. 2013 yılında yönetmeliğe son hali tüm paydaşlarla birlikte verilecektir. Akreditasyon ve mevzuat çalışmaları sonrası ülke veya il düzeyinde görev alabilecek gönüllü kuruluşların tespiti yapıldıktan sonra, ilgili kuruluşlarla iletişime geçilerek, sahada çalışacak görevliler için el kitapları hazırlanacaktır.

C.3. Mevzuat Düzenlemeleri ve Toplum Tabanlı Afet Yönetim Sistemine Yönelik Çalışmalar

Bu başlık altında UDSEP-2023’de yer alan C.2.1.1. - C.2.1.2. - C.2.2.1. - C.2.2.2. - C.2.2.3. ve C.2.3.1. eylemleri değerlendirilmiştir.

Ülkemizde gözlenen en önemli sorunlardan birisi de afetlerle ilgili tek bir mevzuat olmaması, çok dağınık bir yapının mevcudiyetidir. Bu konuda AFAD 2012 yılında afetlerle ilgili teşkilat kanunu ve hizmet kanununun yeniden düzenlenmesi için çalışmaları başlatmıştır. 2012 yılında yürürlüğe giren “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun”un uygulanmasına yönelik olarak, ikincil mevzuat çalışmaları ÇŞB tarafından gerçekleştirilmiş olup 2013 yılında da gerekli çalışmalar devam edecektir. Bakanlık 2013 yılında İmar Kanunu ile ilgili çalışmaları TBMM’ye göndermeyi planlamaktadır. 6306 sayılı kanun kapsamında afet riski altındaki alanlarda dönüşüm uygulamaları, riskli yapıların tespiti, riskli ve rezerv yapı alanlarının belirlenmesi çalışmaları başlatılmıştır.

AFAD 2013 yılında Ulusal Afet Yönetimi Stratejisi çalışmalarını tamamlamayı planlamaktadır. Ayrıca 2013 yılı içerisinde Türkiye Afet Risklerinin Azaltılması Platformunun da toplanmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

C.4. Sigorta Kültürünün Yaygınlaştırılması ve Yeni Finansman Yöntemleri Bulunmasına Yönelik Çalışmalar

Bu başlık altında UDSEP-2023’de yer alan C.2.4.1. - C.2.4.2. - C.2.5.1. - C.2.5.2. - C.2.5.3. ve C.2.5.4. eylemleri değerlendirilmiştir.

6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu 18/08/2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kanunun akabinde Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) Çalışma Esasları Yönetmeliği, Zorunlu

Deprem Sigortası Tarife ve Talimat Tebliği ile Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartlarında Değişiklik Yapılmasına ilişkin genel şart çıkarılmıştır. Elektrik ve su aboneliklerinde zorunlu deprem sigortası kontrolü için EPDK ve Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü nezdinde yürütülen çalışmalar sonucunda, bu aboneliklerde zorunlu deprem sigortası kontrol edilmeye başlamıştır. Ayrıca Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile yapılan protokol sonrasında kat mülkiyetli yapılar yanında kat irtifaklı yapılar için de tapu işlemlerinde zorunlu deprem sigortası kontrolüne başlanmıştır. Zorunlu Deprem Sigortasının Yaygınlaştırılmasına yönelik olarak DASK Afet Sigortaları Kanununa ilişkin kamu spotu yayımlanması, sosyal medya ile entegre “günde kırk kuruşa zorunlu deprem sigortası” etkinliği, internet sayfasının yenilenmesi, kamuoyu araştırma projesi, sosyal medya aracılığıyla bilgilendirme çalışmaları, Şehirler Yarışıyor Projesi, TV ve radyo programları, yazılı basın haberleri ve iletişim çalışmalarını 2012 yılında gerçekleştirmiştir.

Mesleki sorumluluk sigortasının yaygınlaştırılmasının sağlanması konusunda 2012 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve sigorta sektörü temsilcileriyle Yapı Denetim Kanunu tasarısı taslağı kapsamında mesleki sorumluluk sigortalarına yönelik verilecek olan teminatlarla, kurulması öngörülen yapıya ilişkin toplantılar gerçekleştirilmiştir.

Dünyada afetler için ayrılan finansal kaynak kullanımına ilişkin veri araştırması yapılması konusunda AFAD tarafından temel konu başlıkları belirlenmiş olup, çalışmalar 2013 yılında kapsamlı bir rapor ile sunulacaktır.

C.5. Depremlere ve Diğer Afetlere Zamanında, Hızlı ve Etkin Müdahale Edilebilmesinin Sağlanmasına Yönelik Çalışmalar

Bu başlık altında UDSEP-2023’de yer alan C.3. hedefi ile ilgili C.3.2.4. hariç tüm eylemler değerlendirilmiştir. C.3.2.4. eylemi kritik yapıların güçlendirmesini konu alan B Ekseni altında raporlanmıştır.

Ulusal Afet Müdahale Planı (UAMP), afet ve acil durumlara müdahale çalışmalarında ilk üst plan niteliğinde olup, AFAD tarafından Bakanlıklar, ilgili kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının katılım ve destekleri ile tamamlanmak üzere UAMP afet öncesi, sırası ve sonrasında olmak üzere afetin her safhasında yapılacak çalışmalar tanımlanmıştır. Böylece Ulusal ve yerel düzeyde, olayın türü ve ölçeğine göre esnek yapıda müdahale organizasyon sistemi oluşturulmaktadır.

Merkezi ve yerel düzeyde haberleşme, acil durum çağrı ve bilgi iletişim sistemleri alt yapısı ile acil müdahale ve yardımlar için ulaşım sistemleri geliştirilmesi konusunda TUBİTAK ile Kesintisiz ve Güvenli Haberleşme Sistemi projesi yürütülmektedir. Projenin 2013 yılı bütçesi 4.000.000,00TL olup, 2014 yılı için ise 3.900.000,00TL bütçe ayrılmıştır. Dönem içerisinde Kesintisiz ve Güvenli Haberleşme Sistemi Projesi kapsamında 43HF/SSB Telsiz ile HF Data Modem alımı için DMO üzerinden ihale ettirilmiş ve cihazların kurulumuna başlama aşamasına gelinmiştir. Sorumlu olunan eylem içerisinde geçen “*ile acil müdahale ve yardımlar için ulaşım sistemleri*” ifadesinin metinden çıkarılarak ulaşım ile ilgili olan başka uygun bir eylemle birleştirilmesi veya ayrı bir başlık altında olması, bu eylemin sadece bilgi ve iletişim konularını kapsaması önerilmektedir.

Afetlerde sağlık organizasyonunun gclendirilmesiyle ilgili olarak Sağlık Bakanlığı dört eylemle çalışmalarını sürdürmektedir. 04-05/06/2012 tarihinde Hastane Afet ve Acil Durum Planları (HAP) taslağı hazırlanmıştır. Ancak 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Sağlık Bakanlığında teşkilat yapısı değişmiş olup, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu (TKHK) da Sağlık Bakanlığının bağlı kuruluşu olarak tanımlanmış ve Kamu hastaneleri, TKHK sorumluluğuna verilmiştir. Dolayısıyla HAP'ın söz konusu kurumu da ilgilendirdiği ve hazırlanan HAP kitabı taslağının revizyonun gerektiği belirtilmiş ve 2012 yılı içerisinde ilgili revizyon çalışmasının devam ettiği bildirilmiştir. Sonraki dönemde ise HAP kitabının basılması ve HAP ile ilgili tebliğ/yönerge hazırlanması planlanmaktadır.

İl Sağlık Planları (İL-SAP) hazırlama kılavuzu basılmış, 2012 Aralık ayı içinde 81 ilin İl Sağlık Müdürlüğünden ilgili birimlerin katılımıyla İL-SAP Hazırlama Kılavuzu Tanıtım ve Eğitim Toplantıları düzenlenerek illerden 1 şubat 2013 tarihine kadar İL-SAP'ları hazırlamaları istenmiştir.

Mobil hastane donanımdan eksik olan 5 adet ameliyathane temin edilmiş, mobil hastanelerin enerji ihtiyaını karşılamak üzere 15 adet jeneratör alımı yapılmış, Sağlık Bakanlığı elinde bulunan 3 adet konteyner yurtiçi ve yurtdışı müdahale esnasında sağlık personelinin sosyal ihtiyaçlarını karşılamada kullanılmak amacıyla dönüştürülmüş ve 2012 ilk altı ayı sonunda 2851 olan ambulans sayısı 2012 yılı sonunda 2928'e çıkarılmıştır. 2 adet ağır iklim mobil sahra hastanesi alımı, 2 adet DSÖ acil sağlık kiti alımı ve 2 adet gıda kiti alımı yapılmıştır.

Hasar tespit çalışmalarına yeni yaklaşımlar getirilmesi konusunda Afet olayı meydana geldikten sonra yapılan hasar tespit hizmetlerinin Ulusal Afet Müdahale Planı çerçevesinde evre ve şehircilik Bakanlığının koordinatörlüğünde ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülmesi amacıyla işbirliği sağlanmıştır.

DEĞERLENDİRME

1. UDSEP-2023 kapsamında “Depremleri Öğrenmek” ve “Deprem Güvenli Yerleşme ve Yapılaşma” başlıklarıyla ilgili olarak kısa dönem faaliyetlerine genel olarak başladığı gözlenmektedir. Bu başlık altında depremlerin çok disiplinli ve sistematik araştırmalar ile izlenmesine yönelik faaliyetlere 2013 yılında ağırlık verilmesi gerekecektir.
2. UDSEP-2023’ün uygulanmasının ilk senesinde organizasyon yapısının kurulması, Sorumlu Kuruluşlar arasında eşgüdüm, eylemlerin net olarak anlaşılması ve çalışmaların programlanması, ilgili kuruluş olarak tanımlanan paydaşların belirlenmesi ve sürece dahil edilmeleri konularında zaman zaman sıkıntılar yaşandığı gözlenmektedir. 2013 yılında bu konularla ilgili Sorumlu Kuruluşlar ile daha çok iletişim halinde olunması planlanmaktadır.
3. UDSEP-2023 organizasyon yapısında yaşanan sıkıntıların yanı sıra bazı eylemlerin gerçekleşmesiyle ilgili somut sonuçların alınıyor olması olumlu faktörler olarak göze çarpmaktadır. Bu bağlamda Deprem Araştırma Programı, DASK Yasası, Deprem Kestiriminde Etik Kurallar, Kentsel Dönüşüm Yasasının Çıkarılması, Türkiye Afet Risklerinin Azaltılması Platformunun Kurulması, Ulaşım ve Altyapı Koordinasyon Kurulu oluşturulması ile birçok eylemle ilgili çalışmaların kısmen tamamlanmış olduğu tespit edilmiştir.
4. Kısa dönem eylemler arasında yer alan ve başta depremler olmak üzere tüm afetler öncesi ve sonrasında yaşanan bilgi kirliliğinin önlenmesi ve toplumun doğru olarak bilgilendirilmesine yönelik olarak Deprem Danışma Kurulu tarafından yayınlanan “Deprem Kestiriminde Etik Kurallar” belgesinin ülke genelinde yaygın bir şekilde uygulanmasının takibi önem taşımaktadır. Bu nedenle gerek kamuoyunda, gerekse de üniversitelerimizde bu çalışmalara ağırlık verilmesi planlanmaktadır.
5. 2012 yılı değerlendirmelerde Kurumların eylem bazında bilgilendirme yaparken eylemin içeriği veya bağlı olduğu strateji ile farklı değerlendirmeler yaptıkları gözlenmektedir. Bu konuya bir çözüm getirebilmek amacıyla AFAD tarafından 2013 yılında gerçekleştirilecek Sorumlu Kuruluşlar ve İzleme ve Değerlendirme Kurulu toplantılarında sorunu çözmeye yönelik yaklaşımlar getirilecektir.

EK-1: UDSEP-İDK 2012 yılı toplantı tutanağı

UDSEP İzleme ve Değerlendirme Kurulu Toplantısı ve Kurul Kararları

UDSEP İzleme ve Değerlendirme Kurulu 20 Aralık 2012 tarihinde gerçekleştirilmiştir. UDSEP İzleme ve Değerlendirme Kurulu aşağıda isimleri bulunan üyelerden oluşmaktadır.

Dr. Fuat OKTAY (AFAD Başkanı ve Kurul Başkanı)
Prof. Dr. Mustafa ERDİK (Boğaziçi Üniversitesi, KRDAE Müdürü)
Prof. Dr. Hasan BODUROĞLU (Türkiye Deprem Vakfı Başkanı)
Prof. Dr. Mithat Fırat ÖZER (Kocaeli Üniversitesi, Jeofizik Mühendisliği Bölüm Başkanı)
Sn. Oktay ERGÜNAY (Türkiye Deprem Mühendisliği Derneği Genel Sekreteri)
Dr. Murat NURLU (AFAD, Deprem Dairesi Başkanı)
Sn. Mithat KUP (AFAD, Strateji Geliştirme Daire Başkanı)

Kurul toplantısında alınan kararlar şu şekildedir;

ULUSAL DEPREM STRATEJİSİ ve EYLEM PLANI (UDSEP-2023) İZLEME ve DEĞERLENDİRME KURULU 2012/1 TOPLANTISI

Toplantı Karar Tutanağı

UDSEP-2023 İzleme Ve Değerlendirme Kurulu (İDK) Toplantısı 20 Aralık 2012 tarihinde Başbakanlık AFAD Başkanlığı toplantı salonunda gerçekleştirilmiştir. Toplantıya İDK üyeleri Sn. Oktay ERGÜNAY haricinde eksiksiz katılmışlardır. Sn. Ergünay UDSEP 2012/1nci Dönem Değerlendirme Raporu ile ilgili görüş ve önerilerini yazılı olarak bildirmiştir.

Toplantıda Kurul Üyeleri tarafından;

1. UDSEP-2023 ile benzer deprem stratejilerinin iller bazında hazırlandığını görülmektedir. Bu durum illerin deprem konusuna sahip çıkmaları açısından olumlu bir gelişme gibi değerlendirilebilecek olsa da söz konusu planların içeriklerinin çoğunun il ölçeğinde gerçekleşecek eylemler olmadığı açıktır. Bu nedenle Kurulumuz, illerin bu şekilde bir strateji planı hazırlamaları yerine, belirli bir takvim çerçevesinde, UDSEP-2023 belgesinde il bazında sorumlu kuruluşlarla birlikte uygulanacak faaliyetlere ilişkin plan ve çalışmalarını AFAD Başkanlığı ile eşgüdüm halinde başlatmalarının daha uygun olacağı,
2. Sorumlu kuruluşların bazılarının eylemleri gerçekleştirme yöntemi açısından Strateji Planında yer aldığı şekliyle ilgili Kuruluşlarını da sürece katarak çok katılımcı bir yöntem benimsemediklerini gözlemlemiştir. Bu konuda tüm Sorumlu Kuruluşların faaliyetlerini gerçekleştirirken konuyla ilgili UDSEP-2023'te belirtilen tüm paydaşlarla birlikte ortak çalışma tarzını benimsemeleri,
3. UDSEP-2023 belgesinin benimsenmesi ve tüm kurum ve kuruluşlarca sahiplenilmesi noktasında farkındalık yaratıcı çalışmaların arttırılmasına, Sorumlu Kuruluşların üst düzey temsilcilerinin ziyaret edilerek işbirliğinin arttırılması,

önemli olarak değerlendirilmiştir;

4. İDK toplantılarının yılda bir kez yapılmasına, Sorumlu Kuruluşlardan yıllık neler gerçekleştirileceğinin ve bütçelerinin takvim altına alınmasına, İzleme ve Değerlendirme Kurulu toplantılarının Sorumlu Kuruluş temsilcilerinin de katılımıyla düzenlenmesine ve her Sorumlu Kuruluşa faaliyetleriyle ilgili özel raporlamanın yapılmasına,
5. B.1.1.2. eylemiyle ilgili olarak gözlenen sorunlar da dikkate alınarak; Sorumlu Kuruluş görevinin AFAD tarafından gerçekleştirilmesine, bu konuda illerin ne tür faaliyetler gerçekleştireceğinin belirlenmesine yönelik çalışmaların AFAD tarafından Deprem Danışma Kurulu ve İzleme Değerlendirme Kurulu üyelerinin de katkılarıyla başlatılmasına,
6. C.1.3.1. eylemiyle ilgili olarak her ilde deprem müzesi kurulmasının sürdürülebilir olmayacağı konusunda fikir birliğine varmıştır. Bu durumda, İçişleri Bakanlığına destek verilmesine, illerde ortaya çıkan kavram karmaşasına son vermek açısından metinde geçen ifadenin “Afet Müzeleri ve/veya Sergileri” şeklinde değiştirilmesine, bu yapıların içeriğinin çok net bir şekilde ifade edilmesine ve illerin bu şekilde yönlendirilmesine,
7. C.3.1.1. eylemiyle ilgili olarak konunun iki farklı eylemi içermesi açısından farklı eylemler şeklinde değerlendirilmesine,

karar verilmiştir.

Dr. Fuat OKTAY
Başkan

Prof. Dr. Mustafa ERDİK
Üye

Prof. Dr. Hasan BODUOĞLU
Üye

Prof. Dr. M. Fırat ÖZER
Üye

Oktay ERGÜNAY
Üye

Dr. Murat NURLU
Üye

Mithat KUP
Üye